

4/48/2016

panorama

- 4 MIROŚLAW WIELGOŚ** Medycyna
Żeby zdrowszym przyjść na świat
- 10 ANNA MIERZYŃSKA, KAROLINA JURCZAK, RYSZARD PIOTROWICZ** Psychologia
Z sercem dla umysłu
- 15 KATARZYNA SIUZDAK** Fizyka
Porządek musi być
- 18 MACIEJ JÓRDECZKA** Archeologia
Sekret pod muszlą małża
- 22 WŁODZIMIERZ GRUSZCZYŃSKI** Językoznawstwo
Czemu służy babadziafer
- 27 ANDRZEJ MUSZYŃSKI, WITOLD SZCZUCIŃSKI** Geologia
Opowieści kosmicznego gościa
- 30 AGATA KARSKA** Astronomia
Widok dla powracających
- 34 MARCIN RZESZUTEK** Psychologia
Siła z bliskości
- 36 JÓZEF KAŹMIERCZAK, BARBARA KREMER** Paleobiologia
Jądrowe życie z archaiku
- badania w toku
- 40 KAROLINA SŁOWIK** Fizyka
Światło w tunelu
- 44 AGNIESZKA KLOCH** Parazytologia
Odporność idzie z lasu
- 48 MAŁGORZATA GODLEWSKA** Psychologia
Istota koloru koszulki
- 52 MICHAŁ MAURZYC MAZURKIEWICZ** Język
Dźwięki nienawiści
- rozmowa
- 54 MAŁGORZATA KOSSUT**
Uczmy się pod wąsem
- prezentacje
- 60 PAWEŁ RUTKOWSKI** Lingwistyka
Opisać język Głuchych
- 66 AGATA MARIA KOKOCIŃSKA**
*Zachowania zwierząt
Zadbać o psi nos*
- 68 W OBIEKTYWIE: Gdzie było morze**
- punkt widzenia
- 65 MAGDALENA FIKUS**
Za szyfrowymi zamkami
- 74 MICHAŁ GŁOWIŃSKI**
Ja na kolana padłem

panorama medycyna

Żeby zdrowszym przyjść na świat – Bez diagnostyki prenatalnej niektóre dzieci umierałyby w łonie matki albo rodziły się ciężko chore – mówi prof. dr hab. Mirosław Wielgoś. **4**

prezentacje lingwistyka

Opisać język Głuchych Był marginalizowany i lekceważony, teraz doczekał się gruntownej analizy lingwistycznej. O polskim języku migowym pisze dr Paweł Rutkowski. **60**

rozmowa

Uczmy się pod wąsem

Uszkodzony mózg może tworzyć sobie nowe strategie działania, które pozwalają na odzyskanie funkcji – mówi neurobiolog prof. dr hab. Małgorzata Kossut. **54**

OKŁADKA (DZIĘKI UPRZEJMOŚCI PRACOWNI LINGWISTYKI MIGOWEJ UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO) ORAZ STR. 2: JAKUB OSTAŁOWSKI

OD REDAKCJI

PAN BARDZIEJ KOBIECA

Polska Akademia Nauk od dawna zwracała uwagę na problem zbyt niskiej reprezentacji kobiet w swoim gremium. Badaczek w nauce przybywa, są obecne zwłaszcza w naukach biologicznych, medycynie, humanistyce i naukach społecznych, ale również – coraz częściej – w naukach ścisłych i technicznych. Nie ma jednak wciąż zbyt wiele na najwyższych piętrach nauki. Członkowie Akademii uznali, że grudniowe Zgromadzenie Ogólne, podczas którego przeprowadzane były wybory, to najlepszy moment, żeby teorię zmienić w praktykę. Po głosowaniu korporacja uczonych wzbogaciła się o dziewięć kobiet. Nie jest to jeszcze liczba duża – w sumie stanowią one teraz nie niecałe 5, a ponad 7 proc. członków PAN – ale stanowi dobry krok w kierunku uznania dorobku i siły kobiet w nauce. Można powiedzieć, że rozpoczęliśmy długi proces kruszenia „szklanego sufitu”, otwierania Akademii na badaczki, działania zgodnie ze światowymi standardami.

Jerzy Duszyński, prezes Polskiej Akademii Nauk

Nowymi członkiniami Polskiej Akademii Nauk zostały:

- **prof. dr hab. inż. Hanna Bogucka** Katedra Radiokomunikacji Politechniki Poznańskiej
- **dr Agnieszka Chacińska** Laboratorium Biogenezy Mitochondriów Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej
- **prof. dr hab. Krystyna Chojnicka** Katedra Historii Doktryn Politycznych i Prawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego
- **prof. dr hab. Bożena Kamińska-Kaczmarek** Pracownia Neurobiologii Molekularnej Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN
- **prof. dr hab. Maria Magdalena Konarska** Centrum Nowych Technologii Uniwersytetu Warszawskiego
- **prof. dr hab. Małgorzata Kossowska** Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
- **prof. zw. dr hab. inż. Czesława Rosik-Dulewska** Katedra Ochrony Powierzchni Ziemi Uniwersytetu Opolskiego
- **prof. dr hab. Grażyna Stochel** Wydział Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego
- **prof. dr hab. med. Anetta Undas** Zakład Kardiochirurgii, Anestezjologii i Kardiologii Doświadczalnej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego

JAKUB OSTAŁOWSKI

**MAGAZYN
POLSKIEJ AKADEMII
NAUK**

nr 4/48/2016
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 2100 egz.

© Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1,
00-901 Warszawa

academia@pan.pl
academia.
prenumerata@pan.pl

www.naukaonline.pl
www.academia.pan.pl

**ZESPÓŁ
REDAKCYJNY**

Jan Strelau
honorowy redaktor
naczelny

Anna Zawadzka
redaktor naczelna,
nauki humanistyczne

Katarzyna Czarnecka
zastępca
redaktor naczelnej,
sekretarz redakcji

Agnieszka Kloch
nauki biomedyczne

Agnieszka Pollo
nauki ścisłe i techniczne

Jolanta Iwańczuk
nauki o Ziemi

Renata Modzelewska
redakcja językowa

Andrzej Figatowski
grafika

RADA NAUKOWA

Jerzy Duszyński
prezes PAN

(przewodniczący)

Edward Nęcka

Grażyna Borkowska

Leszek Kaczmarek

Roman Micnas

Lucjan Pawłowski

Witold Rużyło

Henryk Szymczak

Druk:
WDN PAN Wrocław